

IN MEMORIAM

Quan va esclatar la guerra, jo tenia
 catorze anys i dos mesos. De moment
 no em va fer gaire efecte. El cap m'anava
 tot ple d'una altra cosa, que ara encara
 jutjo més important. Vaig descobrir
Les Fleurs du Mal, i això volia dir
 la poesia, certament, però
 hi ha una altra cosa, que no sé com dir-ne
 i és la que compta. La revolta? No.
 Així en deia aleshores. Ajagut
 dins d'un avellaner, al cor d'una rosa
 de fulles moixes i molt verdes, com
 pells d'eruga escorxada, allí, ajaçat
 a l'entreuix del món, m'espesseïa
 de revolta feliç, mentre el país
 espetegava de revolta i contra-
 revolta, no sé si feliç, però
 més revoltat que no pas jo. La vida
 moral? S'hi acostava, però se'm fa ambigu.
 Potser el terme millor és l'egoisme,
 i és millor recordar que als catorze anys
 hem de mudar de primera persona:
 ja ens estreny el plural, i l'exercici
 de l'estilita singular, la nàusea
 de l'enfilat a dalt de si mateix,

ens sembla un bon programa pel futur.
 Després vénen els anys, i feliçment
 també s'allunyen, i se'ns va cansant
 la mà que acaricia el front tossut
 de l'anyell íntim, i ve que adoptem
 aquest plural, no sé si de modèstia,
 que renuncia al singular, se'n deixa,
 però agraint-lo i premiant-lo. Prou.

Acabades les vacances, sí,
 vaig veure que al meu món algú li havia
 fet una cara nova. Sang i foc.
 No em semblaven horribles, però eren
 la sang i el foc de sempre. El meu col·legi
 de capellans el van cremar, i el Guiu,
 que era el sergent que ens feia fer gimnàstica
 pre-militar, i l'odiàvem tots
 (torno al plural primer, perquè la vida
 regredeix sempre), el Guiu havia estat
 assassinat a trets, i ens van contar
 que havia costat molt, perquè portava
 cota de malla sota la disfressa
 de velleta pagesa, i al cistell,
 sota els ous, hi amagava tres granades.
 El van matar al racó de la placeta
 d'Hèrcules, al costat de l'Institut,
 que és on sortíem entre dues classes,
 i no recordo que el lloc ens semblés
 marcat de cap manera, ni volguéssim
 trobar en un tronc d'un plàtan una bala
 ni cap altre senyal. Quant a la sang,
 no cal dir que potser el dia mateix
 el vent se la va endur. Va fer la pols
 potser una mica més pesada, res.
 Les parets socarrades del col·legi,
 no sé si les recordo o si m'ho penso.
 No hi vam entrar. Fèiem la muda, i no
 trobàvem interès en els parracs
 de vella pell. Oloràvem la por
 que era l'aroma d'aquella tardor,
 però ens semblava bona. Era una por
 dels grans. Sortíem de la por infantil
 i teníem la sort que el món se'ns feia

gairebé del tot fàcil. Com més por
 tenien ells, més lliures ens sentíem.
 Era el procés de sempre, i compreníem
 obscurament que amb nosaltres la roda
 s'accelerava molt. Èrem feliços.

Ho érem tots junts i ho érem sempre i molt.
 Ens van fer sindicar, i el sindicat
 ens va donar plaers vius i diversos.
 Dins un pis requisat, que per nosaltres
 era un pis ocupat a l'enemic
 (no l'enemic oficial, el nostre),
 darrera fums de pòquer, ens endúiem
 llibres i mobles, fèiem la barata
 de pistoles i bales, saludàvem
 a la romana (no per res, els nostres
 ens eren més simpàtics, però els altres
 tenien més prestigi de malvats),
 volíem dur les noies als racons
 i com que no en sortíem, neguitosos,
 pujàvem i baixàvem pel balcó.
 Vam descobrir les putes i el robar.
 Robar, ho hauríem vist. Quant als prostíbuls,
 se'ns haurien obert ben aviat
 però vam guanyar uns mesos. El primer
 bombardeig ens el vam passar al refugi
 de ca la Sol, i tots teníem por
 que ens hi pleguessin. Molt disminuïts,
 els pares eren al poder, encara.
 L'Isidre va agafar purgacions
 el primer de nosaltres, i el seu pare
 va triar bé el mal moment de comprar-li
 la bicicleta que tant demanava.
 Calia que un o altre, cada dia,
 la hi manlevés, per donar-li una excusa
 de no fer-la servir. Les bicicletes
 omplen el meu record del temps aquell.
 Era el que més robàvem. Ens havíem
 muntat tot un taller per repintar-les
 recomponent-les: quadre d'una amb rodes
 d'una altra, i tubulars d'una altra encara.

No sé com, una tarda que ens havíem
 esmunyit tots de casa a mig dinar